

Als het regent en de zon schijnt 27: De baders

(with English summary)

*Als het regent en de zon schijnt,
baadt de Russische hoer.*

In Estland worden bedelaars of bedelaarskinderen gewassen, op de saunabrits, en de bedelaarskinderen slaan zich met de badkwast. Ook slaan de Russen zich dan met de badkwast en bij de Est-Zweden baadt de Russische hoer. Bij de Russen is de aartsbisschop in bad. Bij de Hongaren is Paprika Jancsi aan het spoelen; maar wat doet de andere? Hij ligt op zijn buik en rookt pijp.¹ De Kaukasiërs zeggen bij zonneregen, dat de zon zich wast, of zijn gezicht wast en in sprookjes wordt dit waswater van de zon gelijkgesteld met het 'levenswater'. In Frankrijk en Wallonië wordt gezegd: *il* (de zon) *chauffe un bain*, warmt een bad op. In Rijnland zegt men: *De Sonne hat Hochzeit* of *es an krische*.² Bij de Finnen zegt men: 'De zon schijnt en maakt zich nat.' De Russen zeggen van de zon, dat hij bekken trekt of dat hij tandpijn heeft. In Chili wordt gezegd, dat hij met de regen strijdt en in Portugal is de zon de koppelaar van de regen.³ De Turken spreken over: 'Goudwagen met zilverwielen.' Bij de Akan aan de Afrikaanse Goudkust wordt gezegd: 'Wanneer de regen valt en je zweept, en de zon komt tevoorschijn en brandt je,

¹ J-W Est 3 (bedelaars); J-W Est 2 (bedelaarskinderen); J-W Est Est 4 (bedelaars op saunabrits); J-W Est 1; I-W Est 1; I-W EstSchw 1; M-W Rus 1: *Archierej v baně*; I-W Ung 1 (P.J. spoelt of wast); Ung 2: P.J. + pijproker; Ung 3: P.J. spoelt; Else-Pelse jak, lik me de zak. Ferro Ruibal 2007, 72: *Ezik az eső / Süt a nap / Paprika Jancsi mosogat* [wast af]. / *Hát az öreg, mit csinál? / Hasra fekszik, / Ugy pipál* 'Chove e brilla o sol / Paprika Jancsi está a fregar os pratos [aan 't afwassen] / ¿E que fai o vello? / Está tumbado panza abaixo / e fuma a pipa'. Paprika Jancsi ('Xan Pemento' = Jantje Peper) is een burleske figuur van het kindertheater, gekleed in 'cores rechamantes' met een sombrero in de vorm van peper, die paljasstreken uithaalt met als wapen een 'tixola' en die altijd een duivel kastijdt, symbool van al het boze [vgl. Jan Klaassen].

² N-W Kauk 1, 2; N-W Wall 1, N-W Fr 1; RheinWb VIII, 213: Ottw-Neunk (= III, 729), Sol-Opladen.

³ Misc Fin, vgl. Om II Fin; N-X Rus 1: *Sontsa výskalila*; N-X Rus 2: *Solntsa zuby tupit*; N-V Chile 1: *Si llueve con sol, es porque el sol pelea con el agua*; N-O Port 1: *Quando chove e faz sol, o sol é o alcoviteiro da chuva*.

dan ervaar je de smart van het leven.’

De Spaanse regel *sol i aigua, temps de març* ‘zon en water, maartweer’ lijkt me te algemeen. Onduidelijk is de regel: *Plou i fa sol, la lluna del juliol* ‘het regent en de zon schijnt, de maan van juli’.⁴

English summary

In Estonia beggars or beggars’ children are being washed, on the sauna bench, and the beggars’ children beat themselves (or each other) with the bathing-tassel. Also the Russians are beating themselves at that moment with the bathing-tassel, and with the Estonian Swedes the Russian whore is bathing. With the Russians it is the archbishop who takes a bath. With the Hungarians Paprika Jancsi is rinsing [the dishes?]; but what does the other one do? He is lying on his belly and smoking a pipe. The Caucasians say of the sun-rain that the sun is washing itself, or is washing his face, and in fairytales this washing-water of the sun is equated with ‘the water of life’. In France and Wallonia they say, ‘he (the sun) warms up a bath.’ In the German Rhineland they say, ‘The sun has a wedding’ or ‘is crying’. The Fins have a saying: ‘The sun shines and makes itself wet.’ The Russians say of the sun that it is pulling faces or has a toothache. In Chile they say that the sun is fighting with the rain, and in Portugal the sun is the matchmaker for the rain. The Turks speak of ‘Gold-wagon with silver wheels.’ The Akan at the African Gold-coast say, ‘When the rain falls and whips you, and the sun comes out and burns you, then you experience the hardship of life.’ The Spanish maxim ‘sun and water, March-weather’ seems to me to be too general. Unclear is the maxim ‘It rains and the sun shines, the moon of July.’

⁴ N-Ö Tür 1 = VID: *Gümüş tekerlekti altın araba* ‘voiture d’or aux roues d’argent’ (laatste extra van Tansel); N-Ö WAfr 1; N-Ö Sp 2, vgl. Wander III, 477: [D]ie Basken sagen: Sonne und Wasser, Märzweather [*Euzkija ta euri*], *Martiko egualdija* (DRALV 1569), *Eguzki eta euri*, *Marti eguraldi* (DGV VI, 495)]. Gold 2001, 453: *Eguzkia eta euria*, *martxoko eguraldia* ‘sun and rain in March’ (moet zijn: March weather). Van Maart wordt gezegd: Bald weint er, bald lacht er, der ist ein Nickelskind, jetzt regnet es, bald is es schön. N-Ö Sp 3. // Victor Pàmies i Riudor: *Pluja* n° 514: *Plou i fa sol, la lluna pel juliol*. ParemioRom: *Marzu, marzicchiu, chiovi e l’assulicchia* (Calabrian): Marzo, “marcejo”, llueve y hace sol. Gloss: Marzo è incostante, il sole e la pioggia si alternano. (Spezzano, 57 n°387). *Sol i aigua, temps de març* (Catalan): Sol y agua, tiempo de marzo. Comments: Sanchis localiza el refrán en Cataluña y Valencia. Valencia [Valencian Community], Spain. (Alcover & Moll, IX, 980; Anchis Guarner, Manuel, *Calendari de refranys*, 1951, 50 n°10). *Plou i fa sol, [/] la lluna de juliol* (Catalan): Llueve y hace sol, [/] la luna de julio. Comments: Localizado en L’Albi (comarca catalana de las Garrigas [les Garrigues]). L’Albi, Les Garrigues [Las Garrigas], Lleida [Lérida], Catalonia, Spain. (Gomis i Mestre, 121). *Marzo marzolo, chuvasco e raiolo* (Galician): Marzo marzolo, chubasco y rayito de sol. Comments: Localizado por el ALGa en el punto de encuesta C.7 (lugar de San Cristovo, parroquia de Brión, municipio de Ferrol). El *Diccionario da Real Academia Galega* registra raiola en femenino como “rayo o rayos de sol entre nubes” e “intervalo breve de solo en un día lluvioso” (algo bien característico del mes de marzo). Nótese por otra parte la duplicación de Marzo en marzolo, que facilita la rima con raiolo. Ferrol, Corunna [A Coruña], Galicia, Spain. Point C-7 of the ALGa, 466 n°268.